

vergelijking gegeven wordt tusschen onwettige en wettige kinderen uit dezelfde welstandsklasse. STRANSKY toont zich een groot voorstander van de premie op het zelf voeden van het kind. Rhachitis-tuberculose- en luesprophylaxe worden vrij uitvoerig behandeld. In het derde deel behandelt STRANSKY de hygiënische kleuterzorg, die niet meer zoo noodzakelijk is ter vermindering van de mortaliteit, maar vooral ter verbetering der morbiditeit. Goede gezondheid van den kleuter is voor het verdere leven van buitengewoon veel belang. De prophylaxis van de acute besmettelijke ziekten neemt een belangrijke plaats in de hygiënische kleuterzorg in, maar toch ook de prophylaxis der chronische ziekten. STRANSKY wijdt verscheiden bladzijden aan de bestrijding der tuberculose, die een gevaarlijke ziekte voor den kleuterleeftijd is.

Alles bij elkaar is dit een aardig boekje, waarin in beknopten vorm het voornaamste over de zuigelingen- en kleuterzorg is gezegd.

CH. BADER A.Z.

Dr. L. VAN ITALLIE en dr. U. G. BIJLSMA, *Toxicologie en gerechtelijke scheikunde* ten dienste van apothekers, artsen, juristen en scheikundigen. Deel I. Uitgaaf D. B. CENTEN'S Uitgeversmaatschappij, Amsterdam, 1928. Prijs: / 9.—.

Ongetwijfeld zullen velen de verschijning van dit werk met vreugde begroeten, daar het zoo volmaakt tegemoet komt aan de stille wenschen, die de Nederlandsche apothekers, artsen, juristen en scheikundigen wel moesten koesteren. Het geeft de stof in een vorm, waarin men ze in géén ander handboek aantreft; de duidelijke, alleszins prettige toon, waarin de schrijvers de verschillende hoofdstukken behandelen, doet den lezer zoodanig aan, dat hij het wel dra meer als onderhoudende studielectuur, dan als een handboek beschouwt.

In het eerste — algemeene — gedeelte van het boek worden in-deelingen van vergiften en vergiftigingen gegeven; de verschijnselen en wat er na den dood aan de slachtoffers is vast te stellen. Opgaven van de z.g.n. industriele vergiftigingen kunnen voor menig onderzoeker een vraagbaak vormen. Op voortreffelijke wijze behandelen de schrijvers de methodiek van het onderzoek naar vergiften. Menig scheikundige zal echter een tekort in zijn instrumentarium en zijn technische kennis constateeren, wanneer hij in dit werk de nauwkeurige physiologische proeven op dieren leest en hij zich afvraagt, hoe hij bij voorkomende gelegenheden dusdanige onderzoekingen zal hebben te verrichten. Het bloedonderzoek is ook met prijzenswaardige zorg uiteengezet.

In het bijzondere gedeelte worden achtereenvolgens de vergiftige gassen, de verdere vluchtige vergiften en de anorganische vergiften (metalloïden en metalen) besproken. De plantenvergiften zullen in het later te verschijnen tweede deel van dit werk behandeld worden.

Ongetwijfeld verdient dit boek, dat iedereen, die met het onderzoek naar vergiften te maken kan hebben, het aanschafft — niet om het, zooals met zoo vele „handboeken” geschiedt, in zijn kast te zetten, maar om het als belangrijke studiestof te beschouwen en

met alle aandacht door te lezen. Ik deed aldus en beveel het uit dien hoofde met gerustheid iedereen aan.

Ten bewijze, hoe aandachtig ik het boek bestudeerde, zij het mij vergund, een kleine opmerking te maken: op bldz. 370, regel 3 van boven staat aangegeven, dat het glazuur van aardewerk uit lood-aluminiumsilicaat bestaat, terwijl op bldz. 377, regel 14 van onder wordt aangegeven, dat het verglaassel uit loodsilicaat is samengesteld; een kleine tegenspraak? Van groote beteekenis is deze echter geenszins!

VAN LEDDEN HULSEBOSCH.

J. DEKKER, *Immunisation contre la tuberculose par voie cutanée*. Amsterdam 1928, bij H. I. PARIS, 104 bldz. met 14 reproducties naar Röntgenogrammen en 2 photo's. Met een voorwoord van prof. BESREDKA. Prijs: / 5.—

JAN DEKKER was de fel overtuigde. Zijn boek — een posthume hulde van de ouders aan de nagedachtenis van den zoon — getuigt van zijn sterk geloof in zijn behandelingsmethode. De inspuitingen volgens PONDORFF en de daarmee verkregen resultaten zijn de grondslag van dit boek geweest. Een 100-tal waarnemingen wordt met min of meer uitvoerige ziektegeschiedenissen aan ons medegedeeld. DEKKER placht deze methode bij veel kwalen toe te passen. Hij was zeer ruim met het stellen van de indicatie. Ook aandoeningen, waaraan niet duidelijk een ontsteking ten grondslag ligt, ondervinden een gunstigen invloed van deze methode. Toch vormt *tuberculose* uit den aard der zaak de hoofdschotel. De verbetering van den toestand der patiënten, vaak met tijdsaangiften gestaafd, is wel zeer opmerkelijk. Schrijver was niet blind voor de gevaren, die deze methode zeer zeker ook kan brengen. Wel heb ik den indruk, dat hij de grens tusschen het gewaagde en het zekere wel eens wat scherp naar het risquante trok. Ik stel mij daarom voor, dat het middel in handen van DEKKER wel eens iets van een wondermiddel zal hebben gehad. Terecht? Bij sommige beschrijvingen dringt zich ook de machtige invloed van de suggestie naar voren. Dat doet aan de waarde van dit boek niet af. De toekomst zal moeten leeren, wat er voor duurzaam in deze methode steekt. DEKKER had er succes mede, zijn werken in de aangegeven richting heeft zijn leven gevuld en zijn patiënten vonden er baat bij. Ons past eerbied voor deze sterke overtuiging, die zonder aarzelen de verre consequenties van zijn handelend optreden trok. En al zal de wereld nog niet zoo ver willen gaan, als deze voortrekker reeds was gegaan, aan ons eindoordeel: eerlijke getuigenis van een, die handelen dorst en voor zijn overtuiging in de bres sprong, doet dit niets af.

BESREDKA schreef een zeer persoonlijk en daardoor aandoenlijk voorwoord. PARIS zorgde voor een keurig gewaad. De reproducties der Röntgenphoto's lijken mij technisch zeer geslaagd.

H. T. DEELMAN